

Neurologie

Dysartrie (spraakproblemen)

Beste patiënt,
Beste familie,

Ten gevolge van een CVA (cerebrovasculair accident) ondervind je momenteel spraakproblemen. In medische termen spreken we van **dysartrie**. We geven je hierover graag meer uitleg.

Wat is dysartrie?

Dysartrie is een spraakstoornis. Het woord is afkomstig uit het Grieks en betekent letterlijk **niet volledig kunnen uitspreken of articuleren**.

Dysartrie is het gevolg van een aandoening in het zenuwstelsel. Deze aandoening verstoort de werking van één of meer spieren die bij het spreken betrokken zijn. Het is geen taalstoornis zoals afasie waarbij een gedachte of idee niet goed wordt omgezet in taal. Bij een dysartrie kan men de woorden en zinnen wel formuleren, maar worden ze niet goed of minder duidelijk uitgesproken. Ook het ademen kan bij een dysartrie bemoeilijkt worden en de stem kan anders klinken. De ernst van een dysartrie kan variëren van een licht verminderde articulatie tot een volledig onverstanebare spraak.

Bij dysartrie ten gevolge van een CVA is er vaak sprake van een verlamming aan één kant van het aangezicht, waardoor de mimiek verandert. Ook kan hierdoor speekselverlies optreden.

De spieren die belangrijk zijn voor spreken (tong, lippen, wangen, huig, ...) spelen ook een belangrijke rol in het slikproces. Dit betekent dat er naast spraakproblemen ook slikproblemen kunnen aanwezig zijn. Voor meer uitleg hieromtrent verwijzen wij je graag door naar onze brochure **Dysfagie**.

Wat zijn mogelijke bijkomende problemen die een invloed hebben op communicatie en die we vaak zien na CVA?

- geheugenproblemen
- oriëntatieproblemen
- concentratieproblemen
- initiatiefverlies
- vermoeidheid

Mogelijk herstel van dysartrie

Bijna altijd is er na het ontstaan van dysartrie enig spontaan herstel, maar soms is extra behandeling noodzakelijk. Deze behandeling wordt uitgevoerd door een logopedist. Met veel oefenen is vaak nog een goede verbetering mogelijk. Als partner of familielid kan je hierin een belangrijke rol spelen.

Wat doet de logopedist?

De logopedist onderzoekt eerst de bewegingen (motoriek) en de gevoeligheid (sensibiliteit) van de mond. Daarnaast worden ook de spraak, de stemkwaliteit en de ademhaling beoordeeld. Ook het slikken wordt gecontroleerd en het kan zijn dat je tijdelijk aangepaste voeding krijgt (gesneden, zacht of gemixt).

Daarna wordt de logopedische behandeling opgestart met als doel de spraakverstaanbaarheid te verbeteren. In het algemeen wordt er geoefend op de mondmotoriek (zowel van belang bij het spreken als bij het eten en drinken), de uitspraak, de ademhaling en de stemgeving. We geven adviezen aan jou en je directe omgeving. De resultaten van de behandeling zijn mee afhankelijk van de ernst en de aard van de ziekte of aandoening.

Tijdens jouw opname zal de logopediste, afhankelijk van de ernst van jouw spraakstoornis, dagelijks of meermaals per week langskomen.

Adviezen

Als je dysartrie heeft, wat kan je dan doen om de communicatie zo goed mogelijk te maken?

- Neem jouw tijd.
- Maak oogcontact met jouw gesprekspartner.
- Ga dicht bij jouw gesprekspartner staan of zitten.
- Spreek langzaam.
- Spreek in korte zinnen of trefwoorden.
- Probeer woorden zo nauwkeurig en zo duidelijk mogelijk uit te spreken.
- Zorg voor voldoende pauzes in een zin.
- Gebruik eventueel gebaren of aanwijzen om het spreken te ondersteunen.
- Verander niet te snel van onderwerp.
- Spreek niet te lang door op één adem. Als je doorspreekt terwijl de adem (bijna) op is, daalt de spraakverstaanbaarheid.
- Schrijf indien mogelijk de boodschap op als je heel slecht verstaan wordt.

Tips gericht aan familieleden en naasten:

Wat kunnen familieleden en naasten doen om de communicatie zo goed mogelijk te laten verlopen?

Iemand met dysartrie heeft moeite met de spraak, maar weet meestal wel degelijk wat hij of zij zegt. Het kan dan soms lastig zijn om te communiceren omdat je vaak iemand wil aanvullen of verbeteren waardoor er frustraties kunnen ontstaan. Hieronder volgen een paar algemene tips om een gesprek te voeren:

- Zorg voor een rustige omgeving. Geluiden van een radio of televisie of ander achtergrondlawaai zijn storend.
- Ga zó zitten dat je elkaar goed kunt zien en horen.
- Zorg voor goed oogcontact. Als je iemands gezicht ziet, versta je elkaar beter.
- Neem de tijd voor een gesprek: geef de patiënt genoeg tijd om te antwoorden op jouw vraag.
- Onderbreek de patiënt niet.
- Moedig het communiceren zoveel mogelijk aan.
- Vraag de patiënt om langzamer te spreken als je hem of haar niet kunt verstaan. Dit komt de verstaanbaarheid ten goede.
- Spreek de patiënt normaal aan: het begripsvermogen is meestal niet verstoord.
- Vraag bevestiging van wat je denkt begrepen te hebben: "ik denk dat je bedoelt...".
- Wees eerlijk tegen de patiënt: geef het aan wanneer je hem of haar niet verstaat.
- Vraag eventueel of de patiënt de uiting herhaalt in kernwoorden of korte zinnen.
- Stimuleer het gebruik van ondersteunende communicatiemiddelen (bijvoorbeeld schrijven, gebaren of een tablet)
- Iemand met dysartrie zal slechter spreken bij vermoeidheid. Voer met name een belangrijk gesprek op een moment dat de patiënt uitgerust is, bijvoorbeeld nadat hij/zij geslapen of gerust heeft.
- Als er veel bezoek is, zorg dan dat de patiënt bij het gesprek betrokken wordt en praat niet over zijn/haar hoofd heen.
- Wanneer herhaaldelijke pogingen om elkaar te verstaan mislukken, laat het gesprek dan even rusten. Probeer het later nog een keer of maak gebruik van een andere manier van communicatie.

Wat gebeurt er na ontslag uit het ziekenhuis?

Wanneer je na jouw ziekenhuisopname verder gaat revalideren, wordt jouw behandeling verdergezet in het revalidatiecentrum. De logopediste van het ziekenhuis geeft een verslag mee, zodat de oefeningen vlot kunnen worden verdergezet.

Wanneer je na jouw ziekenhuisopname naar huis gaat en jouw spraak nog niet optimaal hersteld is, dan kan je in het ziekenhuis terecht voor ambulante logopedische behandelingen. Als de verplaatsing voor jou te moeilijk is, kan je beroep doen op een zelfstandige logopediste in de buurt of iemand die aan huis komt.

Heb je nog vragen?

Mocht je na het lezen van deze folder nog vragen hebben, neem dan gerust contact op met de afdeling logopedie.

Campus Rumst

els.laeremans@azr.be
charlotte.van.assche@azr.be
03 880 99 85
(tussen 08:00u en 12:00u)

Campus Bornem

sara.reusens@azr.be
diane.van.gorp@azr.be
03 890 59 22

Notities

A series of 20 horizontal dotted lines for writing notes.

CAMPUS RUMST

's Herenbaan 172 | 2840 Rumst
03 880 90 11 (algemeen)
03 880 91 90 (afspraken)

CAMPUS BORNEM

Kasteelstraat 23 | 2880 Bornem
03 890 16 11

CAMPUS WILLEBROEK

Tisseltsesteenweg 27 | 2830 Willebroek
03 890 16 11

ref.: 50006415 (B) - 50121070 (R)

versie: 26/10/2020

foto's & illustraties: Adobe stock

eigenaar: Els Laeremans & Charlotte Van Assche, logopedisten campus Rumst

v.u.: Sofie Vermeulen, communicatieverantwoordelijke

Maatschappelijke zetel:

vzw AZ Rivierenland | 's Herenbaan 172 | 2840 Rumst

RPR 0416 851 659 | Erkenningsnummer 104 | Bevoegde rechtbank: Antwerpen

www.azrivierenland.be | info@azr.be

